

RI NAB'E CARTA RI XUTZ'IB'AJ RI SAN PABLO CHE RI TIMOTEO

Ri apóstol Pablo kuchap u tz'ib'axik jun carta che ri qachalal Timoteo

¹ In wa', ri Pablo, in apóstol. In jun chke ru taqo'n ri Jesucristo. Je wa' nu b'anik rumal chi je ri' ru taqanik ri Dios ri To'l Qe, xuquje' ri Qajaw Jesucristo ri ku'l wi qa k'ux. ² Ri at, Timoteo, kintz'ib'aj b'i we wuj ri' chawe, je' ta ne chi qas at nu k'ojol rumal chi rumal ri nu tzij xatkojonik. Are ta ri Dios qa Tat xuquje' ri Qajaw Jesucristo kel u k'ux chawe, kutoq'ob'isaj a wäch, kub'ano chi kuxlan rawanima'.

Mak'ulaj jule' taq tijonik chik

³ Kinna'taj chawe jas ri xinb'ij aretaq xine' pa Macedonia. Xinb'ij chawe chi katkanaj kan pa ri tinimit Éfeso. Xinya we taqanik ri' chawe chi kab'ij chke ri jule' winaq, ri tajin käkiya tijonik ri man tzij taj chke ri kojonelab', chi mäkiya chik we tijonik ri'. ⁴ Chab'ij chke chi mäkitzijoq chik ri xaq puk, xuquje' ri tzijob'elil ri kätzijoq chik ri qa nan qa tat ojer. Ronojel wa' kuk'am loq ch'oj. Man k'o tä k'u ki patän wa' we ri', man kujkito' tä chuch'ob'ik ru chomanik ri Dios ri xuwi ketamax rumal ri kojonik che ri Cristo.

⁵ Ru patän we taqanik ri' ri kinya chawe, are wa' chi ri uj, ri uj kojonelab' qas keqaj konojel. Rajwaxik chi käk'iy loq wa' pa qanima' ri ch'ajch'oj, ri käqana' wi chi man k'o tä etzelal qa'nom, ri q'alaj wi chi qas tzij kujkojonik. ⁶ E k'o k'u jujun ri xkisach ru b'eyal we taqanik ri', xetzaq k'ut. Xkijach kib' chub'ixik tzij chb'il taq kib' ri man k'o tä ki patän. ⁷ Ri winaq ri' kākaj keb'ok che ajtijab', kekitijoj ri

winaq chrij ri Pixab' ri xutz'ib'aj ri qa mam Moisés. Man käkich'ob' tä k'ut ri tzij ri käkib'ij, man käkich'ob' tä k'u ri käkik'utu. Xaq käkib'ij chi are ri qas tzij.

⁸ Tzij la' chi utz ri Pixab' ri xutz'ib'aj ri qa mam Moisés. Rajwaxik k'ut chi kəkojik jas ri qas ya'tal wi. ⁹ Etamtal wa' chi ri Pixab' man xyi' tä chke ri winaq ri tajin kaka'n ri utzil, xane chke ri man kəkija tä kib' pa taqik, chke ri man keniman taj, chke ri man kekojon tä che ri Dios, chke ri ajmakib', chke ri man nim tä kəkil wi ri Dios, ri man k'o tä äwas chkiwäch, chke ri kekikämisaj ki nan ki tat, chke ronojel ki wäch kämisanelab'. ¹⁰ Xuquje' ri Pixab' xyi' chke ri winaq ri xaq käkiriq kib' jas ri kaka'n ri tz'i', man k'o tä ki pixab'. Are k'u xyi' ri Pixab' chke ri kaka'n ixoq che jun kach achi, xuquje' chke ri ixoqib' ri kaka'n achi che jun kach ixoq, chke ri kekelaq'aj taq winaq, chke ri b'anal taq tzij, xuquje' chke ri kaka'n juramento, man qas tzij tä k'ut ri käkib'ij, rech kaka'n k'äx che jun winaq chik. Are k'u ri Pixab' xyi' chke konojel winaq ri käkik'ulelaj u wäch ri utzalaj tijonik ri man k'o tä etzelal chupam. ¹¹ We utzalaj tijonik ri' kəriqtaj chupam ri Utzalaj Tzij re ri Evangelio ri sib'alaj nim u q'ij. Ri qa Dios ri ya'tal che chi känimarisax u q'ij, are ri Are' yo'winaq wa' pa nu q'ab' rech kintzijoj chke ri winaq.

Ri apóstol Pablo kumaltioxij che ri Dios chi xel u k'ux che, xukoj chutzijoxik ri Utzalaj Tzij re ri Evangelio

¹² Kinmaltioxin che ri Qajaw Jesucristo ri u yo'm nu chuq'ab', rumal chi nim xrilo chi jikom ri wanima', xinukoj che patänil re chutzijoxik ru Loq' Pixab'. ¹³ Je wa' xub'an chwe pune ri in nab'e xinyoq'on che ri Jesús, xintze'j u wäch, xinb'an k'äx chke ri e kojoninaq che. Ri Dios k'ut xel u k'ux chwe rumal chi aretaq xinb'an wa' k'ä mäja' kinkojon che ri Cristo, man kinch'ob' tä k'ut chi

man utz taj ri kinb'ano. ¹⁴ Sib'alaj nim k'u ri' ri toq'ob' ri xinkochij che ri Qajaw Jesús. Xuya nu kojoniq, xuya pa wanima' chi kinwaj ri Dios, xuquje' chi kewaj ri winaq xa rumal ri Cristo Jesús.

¹⁵ Ri kinb'ij chanim are gas tzij. Rajwaxik k'ut chi konojel winaq kākikoj wa': chi ri Cristo Jesús xpe cho we uwächulew che ki to'ik ri ajmakib'. Ri in k'ut, sib'alaj in ajmak na chkiwäch konojel. ¹⁶ Pune je' nu b'anik wa', xel u k'ux ri Dios chwe, xutoq'ob'isaj nu wäch rech ri Jesucristo kuk'ut na jas modo kuchajij nimalaj paciencia wuk' in, in ri nab'e ajmak chkiwäch konojel. Je ri' kink'oji che k'utb'al chkiwäch ri mäja' kekojonik, kăketamaj na chi ri Cristo kutoq'ob'isaj ki wäch ri winaq. Kăku'b'i k'u na ki k'ux chi kăkiriq na ri k'aslemal ri man k'o tä u k'isik we kekojonik. ¹⁷ Rumal ri' qaya b'a' u q'ij ri Jun ri kătaqan pa qa wi', ri man kăk'extaj taj, ri man kăkăm taj, ri man kilitaj tä u wäch, ri xuwi wa' Dios k'olik. K'o k'u u no'j che ronojel. Qanimarisaj b'a' u q'ij amaq'el pa taq ri q'ij ri junab' ri kepetik. Amén.

¹⁸ Ri at, Timoteo, je' ta ne chi at nu k'ojol. Kinya wa' we taqanik ri' chawe. Chatija a q'ij pa ri chak chutzijoxik ru Loq' Pixab' ri Dios, xuquje' chupatänixik pa ronojel. Je' chab'ana' jas ri xkiq'alajisaj loq ri qachalal chawij rumal ri Loq'alaj Espíritu. ¹⁹ Chataqej ri kojoniq, rajwaxik chi kana' pa rawanima' chi man k'o tä etzelal a b'anom. E k'o k'u jujun ri man xeniman taj aretaq xch'aw ri Dios pa ri kanima', rumal ri' xetzaqik, man kekojon tä chik. ²⁰ Qesajmpe' qa no'j chrij ri xuk'ulmaj ri Himeneo xuquje' ri Alejandro, ri xeinjach pu q'ab' ri Satanás rech kăketamaj chi man utz tä ri' ri kăkib'ij ri äwas u b'ixik chrij ri Dios.

2

Waral käyi' tijoniq chrij ri rajwaxik kăqa'no aretaq kăqa'n

orar

¹ Nab'e kwaj kinb'ij chawe chi kaya we tijonik ri' chke ri kojonelab': Rajwaxik u b'anik orar pa ki wi' konojel ri winaq. Rajwaxik kâta' toq'ob' pa ki wi', xuquje' kâb'ochi'x ri Dios pa ki wi'. Xuquje' rajwaxik u b'anik maltioxinik che ri Dios aretaq kâb'antaj orar. ² Rajwaxik u b'anik orar pa ki wi' ri q'atal taq tzij, pa ki wi' konojel ri k'o ki taqanik pa qa wi', rech man k'o tä ch'oj, utz ri qa k'aslemal. Je ri' rech kâqapatänij ri Dios, xuquje' nim kâqil wi qib' pa ronojel. ³ Sib'alaj utz k'u u b'anik wa', xuquje' kâqaj wa' chuwäch ri Dios ri To'l Qe. ⁴ Are k'u kraj ri Dios chi konojel ri winaq kâkiriq ru tob'anik, xuquje' kâketamaj jas ri' ri qas tzij. ⁵ Xa jun ri Dios k'olik, xuquje' xa Jun ri kâch'aw pa qa wi' ruk' ri Dios. Are ri Jesucristo ri xub'an qach winaq. ⁶ Ri Jesucristo xuya rib' pa kâmisaxik chutojik ri qa mak, rech ri uj nimalaj qonojel kujel pu q'ab' ri Itzel. Pa ri qas u q'ijol k'ut, ri Dios xuk'ut wa' chkiwäch konojel winaq chi qas tzij kraj keuto'. ⁷ Rumal wa' xinoksax che apóstol, jun chke ru taqo'n ri Jesucristo, rech kintzijoj we saqalaj tzij ri' chrij ri qas tzij, chrij ri kojonik. Je ri' keintijoj ri man e aj Israel taj, rech kekojon ri e are'. Ri in, in kojoninaq che ri Cristo, qas tzij ri kinb'ij, man xaq tä k'u kinb'an tzij.

⁸ Kwaj chi ri achijab' pa ronojel tinimit kâka'n orar, achijab' ri qas jikom ri kanima' che ri Dios. Are achijab' wa' ri kuya' kâkiyak ri ki q'ab' cho ri Dios, man k'o tä ch'oj, man k'o tä oyowal, man k'o tä k'u jun k'âx chik pa kanima'. ⁹ Xuquje' kwaj chi ri ixoqib' kâkikoq atz'iaq ri qas taqal chke, utz u kojik kâka'no, man kâka'n tä nimal ruk'. Rajwaxik utz u b'anik ri ki wi' kâka'no jas ri qas taqalik. Man xaq tä kâkiwiq kib' ruk' q'än puaq, ruk' chachal ri paqal rajil, o ruk' atz'iaq ri sib'alaj paqalik. ¹⁰ Ri ixoq kojonel man kuwiq tä rib' xa kuk' taq jastaq, xane ruk' ru b'anik ri utzil. Are wa' ri rajwaxik kâka'n ri ixoqib' ri

ki jachom kib' pu q'ab' ri Dios. ¹¹ Rajwaxik chi ri ixoqib' kăkitatab'ej ri tijonik ri tajin kätzijoxik, xaq jun chek'ol wi, chkiya kib' pa nimanik. ¹² Ri in man kinya tä che jun ixoq chi keutijoj achijab', chi kătaqan pa ki wi', xane rajwaxik xaq jun kek'oji wi ri ixoqib'. ¹³ Are k'u rumal chi nab'e xb'an ri Adán rumal ri Dios, k'ä te ri' xb'an chi ri Eva. ¹⁴ Xuquje' man are tä ri Adán ri xsub' rumal ri Itzel, xane are ri Eva. Aretaq xsub'ik xqaj pa ri mak. ¹⁵ Ri ixoqib' kojonelab' kăkiriq k'u na ru tob'anik ri Dios, we utz kăka'n che ki k'iyisaxik ri kal, we kăkitaqej ri kojonik, we kekaj ri winaq, we utz ri ki k'aslemal, man k'o tä etzelal kăka'no, xuquje' we utz kechomanik.

3

Waral kăb'ixik jas ri k'aslemal ri rajwaxik che jun ri kok che obispo

¹ Qas tzij wa': jachin jun ri kraj kok che obispo, * utzalaj patäninik ri' ri kraj kub'ano. ² Rajwaxik k'ut chi we kojonel ri' utz ru k'aslemal rech man kuya' taj kăyak tzijtal chrij. Rajwaxik xa jun ri rixoqil, muya u wi' ri kutijo, o apachike ri kub'ano, xane utz ri kăchomanik, man kub'an taj xa jas ri kraj ri are', xuquje' nim kil wi kumal ri winaq. Rajwaxik utz kub'an che ki k'ulaxik ri winaq ri keopan cho rachoch. Rajwaxik kăna'w che ki tijoxik ri winaq che ru Loq' Pixab' ri Dios. ³ Măq'ab'arik, mäch'ojinik, man kurayij tä u ch'akik puaq ri k'ixb'al u k'amik, xane rajwaxik utz kuk' ri winaq, man kuyak tä ch'oj, xuquje' man loq' tä kăril wi ri puaq. ⁴ Rajwaxik kerilij konojel ri e k'o pa rachoch, keupixb'aj ri ralk'ual rech kenimanik, nim kekil wi ri winaq. ⁵ We jun kojonel man retam taj kerilij konojel ri e k'o pa rachoch ja kăkowin lo ri' kuk'am ki b'e

* 3:1 Ri tzij "obispo" kel kub'ij "pastor" o apachin jun ri kăyi' che chi kuchajij ri jumulaj kojonelab'.

ri e kojoninaq che ri Dios? Man kākowin taj. ⁶ Man kuya' taj jun k'ak' kojonel kok che obispo, rech man kunimarisaj tä rib'. We je ri', käh'at na tzij ri' puwi' chi ke' pa ri q'aq' jas ri xb'an che ri Itzel. ⁷ Jun obispo rajwaxik utz kub'an pa ru k'aslemal chkixol ri winaq ri man e kojonelab' taj, rech man k'o tä yoq'b'al re. Je ri' man kel tä u k'ixb'al, man kähqaj tä k'u pa ru chapäb'al ri Itzel.

Waral kähqil wi jas ri k'aslemal ri rajwaxik che jun ri kok che diácono

⁸ Ri diáconos† xuquje', rajwaxik man xaq tä kexi'ninik, rech nim ke'il wi, kākib'ij ri qas tzij, man keq'ab'ar taj, man kākirayij tä k'u u ch'akik puaq ri k'ixb'al u k'amik. ⁹ Rajwaxik qas jikom ri kanima' chrij ri qas tzij re ri Evangelio ri uj kojoninaq wi, ri q'alajisam chqawäch. Xuquje' rajwaxik kākina' pa kanima' chi man k'o tä etzelal ri ka'nom. ¹⁰ Nab'e rajwaxik ke'il na we utz ri ki k'aslemal. We k'u man k'o tä jas kähriqtaj chkij, kuya' ri' keb'ok che diáconos. ¹¹ Xuquje' ri diaconisas rajwaxik man xaq tä kexi'ninik, rech nim ke'il wi, man e yakal tä tzijtal, mäkiya u wi' ri kähkitijo, o apachike ri kähka'no, jikom k'u ri kanima' pa ronojel. ¹² Ri kok che diácono rajwaxik xa jun ri rixoqil. Xuquje' rajwaxik chi utz kub'an che kilixik konojel ri e k'o pa rachoch, keupixb'aj ri ralk'ual rech kenimanik. ¹³ Ri diáconos ri utz kepatäninik, nim ke'il wi ri'. Man xuwi taj nim ke'il wi, xane xuquje' man kähixej tä kib' chutzijoxik ri ki kojoniq chrij ri Cristo Jesús.

Nim u b'anik ri uj kojoninaq che

¹⁴ Timoteo, ku'l nu k'ux chi xaq pa kieb' oxib' q'ij kinopan na awuk'. We k'u ne ruk' jub'iq' kinb'eytajik, kintz'ib'aj b'i we tzij ri' chawe nab'e. ¹⁵ Je wa' xinchomaj

† 3:8 Ri diáconos (xuquje' ri diaconisas, 3:11) e are' ri k'o keqle'n che ki to'ik ri nik'iaq kojonelab'.

rech awetam chik jas ri utz kub'an jun kojonel chkixol ri qachalal. E are wa' ri winaq rech ri k'aslik Dios. We winaq ri' e are wa' ri kākijeqeb'a', xuquje' kākito' u wi' ri qas tzij. ¹⁶Qas q'alaj wa' chi nim u b'anik ri qas tzij re ri Evangelio ri uj kojoninaq wi, jas ri kub'ij we tzij ri':

Ri Dios xul cho we uwächulew
     je' jas jun winaq,
     xq'alajisax rumal ri Loq'alaj Espíritu
     chi jikom ru k'aslemal,
 xilitaj k'u ri Are' kumal ri ángeles.
 Xtzijox wa' chke ri winaq,
 xekojon ri winaq che cho ruwächulew,
 xk'am chi na b'ik pa ri kaj,
     xnimarisax u q'ij,
 —kächa'.

4

E k'o kojonelab' ri kākitas na kib' chrij ri qas kojoni

¹ Ri Loq'alaj Espíritu qas chi saqil kub'ij chi pa ri k'isb'al taq q'ij jujun kojonelab' kākitas na kib' chrij ri qas kojoni. Ke' na kanima' ruk' ri itzel no'j ri kesub'taj rumal. Ronojel wa' xaq are' ki tijoni itzel taq espíritus. ² Käkಿತatab'ej na ri ki tijoni achijab' ri e b'anal taq tzij, ri xaq kākēsaj ki wäch ri ketzijon ru Loq' Pixab' ri Dios. We winaq ri' man kākina' tä chik pa kanima' ri etzelal ri kākano, je' ta ne chi ab'ajarinaq chi ri kanima'. ³ Käkib'ij na chke ri winaq chi man kuya' taj kek'uli'k, kākib'ij na xuquje' chi e k'o jujun taq u wäch ri kätatijo ri äwas u tijik, pune ri Dios u k'iyisam ronojel wa' rech kätatijo. Ri uj, ri uj kojonelab', ri qetam ri qas tzij kuya' kätatij wa' ruk' maltioxinik. ⁴ Je ri', rumal chi utz ronojel ru k'iyisam ri Dios, man kuya' tä k'ut kätetzelaj u wäch, xane rajwaxik kätak'amo, kätamaltioxij wa' che ri Dios. ⁵ Kätewchitaj k'u wa' rumal

ru Tzij ri Dios, xuquje' rumal ri oración ri káqa'no. Je ri' ri káqatijo man äwas taj.

Waral káqil wijas u b'anik jun utzalaj patänil re ri Jesucristo

⁶ Ri at, Timoteo, we kak'ut wa' we nu b'im chawe chkiwäch ri qachalal, at jun utzalaj patänil re ri Jesucristo. Käk'oji k'u na a chuq'ab' rumal ru Loq' Pixab' ri Dios ri at kojóninaq wi, rumal ri utzalaj tijonik ri a taqem. ⁷ Me' awanima' kuk' taq ri puk ri man k'o tä ki patän ri kákitzijoj ri winaq. Are chakojo a chuq'ab' chupatänixik ri Dios. ⁸ Ru kojik qa chuq'ab' ruk' ri qa cuerpo xaq jub'iq' kujuto' wi. Are k'u ru patänixik ri Dios kujuto' na pa ronojel. K'o utzil káqariq rumal wa' pa we k'aslemal ri' cho ruwächulew, xuquje' pa ri k'aslemal ri kápe na. ⁹ Qas tzij wa' ri kinb'ij, rajwaxik k'ut chi konojel winaq kákikojo. ¹⁰ Xa rumal wa' sib'alaj káqatij qa q'ij kujchakunik, káqariq yoq'b'al qe, rumal chi ku'l qa k'ux chrij ri k'aslik Dios, ri To'l Ke konojel winaq. Jachin k'u taq ri kekojon che, e are' ri qas kákiriq ru tob'anik.

¹¹ Chak'utu b'a' ri nu b'im chawe chkiwäch ri qachalal kojónelab'. Chab'ij chke chi chketamaj. ¹² Metzelaq a wäch kumal ri winaq rumal chi at ak'al na. Rech man ketzelaq tä a wäch, chak'utu jun utzalaj k'aslemal chkiwäch ri kojónelab', rech kákito chi utz katch'awik, kákilo chi utz ri kab'an pa ronojel, keawaj ri winaq, utz awanima' chke konojel, q'alaj chi qas tzij at kojóninaq che ri Cristo, utz ra k'aslemal. ¹³ Chasik'ij apan ru Loq' Pixab' ri Dios ri Tz'ib'talik chkiwäch ri qachalal k'ä kinopan na iwuk'. Cheapixb'aj, cheatijoj. ¹⁴ Nim chawila wi ri kuinem ri xsipax chawe rumal ri Dios aretaq ri Loq'alaj Espiritu xch'aw pa kanima' ri k'amal taq ki b'e ri kojónelab'. Xkiq'alajisaj k'u wa' aretaq xkiya ri ki q'ab' pa wi'. Chakojo wa' we kuinem ri', maya k'u kanoq.

¹⁵ Chakojo a chuq'ab' chub'anik ri nu b'im chawe. Chatija a q'ij chub'anik wa' rech konojel kākilo chi utz na ri tajin kab'ano. ¹⁶ Chachajij awib'. Xuquje' qas kawil na jas u wäch tijonik ri kaya'. Chataqej u b'anik ronojel wa', jikom rawanima'. We je' kab'an wa', kato' na awib' at xuquje' ri ketatab'en ri a tzij.

5

Jas ki ch'ab'exik ri qachalal rajwaxik kăqa'no

¹ Mayaj jun tata' ri nim winaq chik, xane chapixb'aj je' ta ne chi are ra tat. Cheapixb'aj ri alab'om je' ta ne chi e are' ra chaq'. ² Ri chuchuib' cheapixb'aj je' ta ne chi are ra nan ri kapixb'aj. Ri alitomab' cheapixb'aj je' ta ne chi e are' ra wanab', utz ra chomanik chkij.

³ Nim cheawila wi ri malka'nib' ixoqib', chab'ana k'u toq'ob' chke ri qas k'o ki rajwaxik. ⁴ Are k'u ri malka'n ixoq ri e k'o ral, xuquje' we ne e k'o u wi' taq u mam, nab'e ri' rajwaxik chi ri ak'alab' nim kekil wi ri ki nan xuquje' ri kati't. Ri alk'ualaxelab' rajwaxik kăketamaj u tojik u k'exel chke ri ki nan ki tat ri utzil ri xb'an chke aretaq xek'iyisaxik, rumal chi utz kăril wi ri Dios wa', xuquje' kăqaj wa' chuwäch. ⁵ Are k'u ri ixoq ri qas tzij malka'n, ri kanajinaq kan u tukiel, ri man k'o tä kăch'aw u k'ux che, ku'l k'u u k'ux wa' chrij ri Dios. Kub'an orar ri', kuta' ru tob'anik ri Dios pa ru k'aslemal ronojel q'ij chi paq'ij chi chaq'ab'. ⁶ Are k'u ri malka'n ixoq ri kujach rib' chub'anik xaq jachike ri utz kăril wi, pune k'aslik, chuwäch k'u ri Dios are jas jun kăminaq, rumal chi man k'o tä chik ru rayinik chupătănixik ri Dios. ⁷ Cheataqa we qachalal ri' chunimaxik wa' we nu b'im chawe rech man k'o tä tzij kăb'ix chkij chi qas tzij k'o ri man utz taj ri kăka'no. ⁸ We k'u k'o jun kojonel ri man kok tä il che ki to'ik ri rachalaxik, o ri ralk'ual, man qas tzij tä ri' chi

kojonel. Nim na ru mak ri' chuwäch jun ri man k'o tä jumul ri kojoniñaq.

⁹ Xuwi ri malka'n ixoq ri k'o chi oxk'al u junab', ri xa jun ri rachajil k'olinaq, xuwi ri' kuya' kätz'ib'ax u b'i' pa ri wuj ri tz'ib'tal wi ki b'i' ri malka'nib'. ¹⁰ Rajwaxik chi we chichu' ri' etamtalik chi u b'anom utzil, utz ki k'iyisaxik ri ral u b'anom, utz u b'anom che ki k'ulaxik ri keopan cho rachoch, u ch'ajom kaqan ri e rech ri Dios, e are wa' ri kojonelab'. Xuquje' u b'anom toq'ob' chke ri käkiriq k'äx, u b'anom k'u ronojel u wäch utzil.

¹¹ Are k'u ri malka'nib' ixoqib' ri k'ä e ak'alab' na, matz'ib'aj ri ki b'i' pa ri wuj ri tz'ib'tal wi ki b'i' ri malka'nib' rumal chi aretaq ketaqchi'x rumal ri ki rayinik, käkitas kib' chrij ri Cristo, man käkinimaj tä chik, käkaj kek'uli chi na jumul chik. ¹² Kemakun k'u ri' rumal chi man xka'n taj jas ri xkichi'j u b'anik, xkiya k'u kan ri ki kojonik. ¹³ Man xuwi tä wa' kaka'n ri malka'nib' ixoqib' ri k'ä e ak'alab' na, xane xuquje' xaq kesaq'orinik, xaq kewakatalob' chi taq ja. Man xuwi taj kesaq'orinik, xane xuquje' käkiyak taq tzijtal, käkinim kib' pa ronojel, käkib'ij taq tzij ri man ya'tal tä ki b'ixik. ¹⁴ Rumal ri' kwaj chi ri malka'nib' ixoqib' ri k'ä e ak'alab' na kek'uli chi na jumul chik, kekik'iyisaj kal, käkilij ri kachoch, rech ri winaq ri kujkik'ulelaj man käkiriq taj jas käkib'ij chqij. ¹⁵ E k'o k'u jujun malka'nib' ri ki tasom chi kib' chrij ri Cristo, xeb'e' ruk' ri Satanás.

¹⁶ We k'o jun kojonel, we achi we ixoq, ri e k'o malka'nib' ixoqib' chkixol ri rachalaxik, rajwaxik kuya ri kajwataj chke, man kuya tä wa' chkij ri nik'iaj kojonelab' chik, rech ri qachalal kojonelab' kekowinik kekito' ri malka'nib' ixoqib' ri qas tzij k'o rajwaxik chke.

¹⁷ Ri k'amal taq ki b'e ri kojonelab' ri utz kaka'n chuk'amik ki b'e ri qachalal, taqal ri' chke chi sib'alaj nim

ke'il wi. Are k'u más nim ke'il wi na ri käkitzijoj ru Loq' Pixab' ri Dios, käkiya tijonik chke ri qachalal. ¹⁸ Je ri', rumal chi kub'ij ru Loq' Pixab' ri Dios ri Tz'ib'talik: “Makoj chim chutza'm ri wakäx aretaq tajin kuyaq' ri triko,” — kächa ri'. Xuquje' kub'ij: “Taqaq che ri ajchak chi kätöjik,” —kächa'.

¹⁹ Matatab'ej ri tzij ri käb'ix chrij jun k'amal ki b'e ri kojonelab' we man e k'o kieb', we man e k'o oxib' ri keq'alajisanik chi k'o jas ri man utz taj ri xub'ano. ²⁰ Are k'u ri käkitaqej makunik, cheayaja' chkiwäch konojel ri kojonelab', rech xuquje' ri nik'iaj chik käkina' kib'. ²¹ Chuwäch ri Dios, chuwäch ri Qajaw Jesucristo, xuquje' chkiwäch ri ángeles rech ri Dios ri e cha'talik, katinpixb'aj chi kataqej ri nu b'im chawe. Aretaq kab'an wa', junam cheawila wi ri winaq, k'o jun más loq' mawil wi. ²² Aretaq kaya ra q'ab' puwi' jun ri kok che k'amal ki b'e ri kojonelab', mab'an wa' xaq ruk' aninaqil. Mab'an ne awe ri mak ri kub'an jun chik. Chachajij awib', matqaj pa mak.

²³ Xuwi joron matijo, xane xuquje' chatija jub'iq' vino, rumal rech ri a pam ri amaq'el kayawajij.

²⁴ E k'o jujun ri qas q'alaj chik ri ki mak k'ä mäjoq keb'e' pa q'atb'al tzij. E k'o jujun chik ri man q'alaj tä ri ki mak chanim, xane k'ä te käq'alajin wa'. ²⁵ Je k'u wa' ru b'anik ri utzil. Q'alaj wa' chanim chkiwäch konojel. Pune ta ne man q'alaj chanim ri utzil ri käqa'no, qas kopan na ri q'ij ri käq'alajinik.

6

¹ Konojel ri patäninelab' kojonelab', rajwaxik nim kekil wi ri ki patrón rech man käb'ix tä ri äwas chrij ri Dios, o chrij ri qa tijonik. ² We e kojonelab' ri ki patrón ri patäninelab', man rumal tä ri' chi e qachalal mat nim kekil wi. Xane rajwaxik utz na käka'n che ki patänixik rumal

chi ri kekapatänij e kojonelab', e loq'alaj taq qachalal. Chak'utu we tijonik ri' chkiwäch ri kojonelab', chab'ij chke chi käkinimaj wa'.

Waral käqil wi jas u riqik ri qas q'inomal

³ We k'o jachin jun keutijoj ri kojonelab' che jun tijonik chik ri man junam tä ruk' ri utzalaj u tzij ri Qajaw Jesucristo, ri tijonik ri uj kojoninaq wi, ri kuk'ut chqawäch chi rajwaxik kujniman che ri Dios, ⁴ri winaq ri' xa nimal ri' kub'ano, man k'o tä retam. K'amaninaq che we winaq ri' amaq'el k'o jas kukoq pu tzij, xuquje' käch'ojin chkij taq tzij. Rumal k'u wa' ri kojonelab' käkirayij jastaq ri man kech taj, kech'ojinik, käkib'ij tzij ri äwas u b'ixik chb'il taq kib', xaq kieb' ki k'ux chik käkich'ab'ela kib'. ⁵ Ri winaq ri' xaq ch'oj käkilij kuk' winaq ri k'o itzel taq ki chomanik, ri man ketam tä chi ri qas tzij. Käkichomaj chi ri winaq kekojonik xaq rech käkich'ak puaq. Timoteo, chatasa awib' chkij ri winaq ri je' ki no'j wa'. ⁶ Qas tzij k'ut, ri kojonik are jun nimalaj q'inomal che ri winaq ri käkikot ruk' jampa' ri k'o ruk'. ⁷ Man k'o tä jas quk'am loq aretaq xujul cho we uwächulew, man k'o tä k'u jas käqak'am b'ik aretaq kujkämik. ⁸ Xuwi ta k'u ne we k'o qa wa, we k'o qatz'iaq, chujkikot ruk' wa'. ⁹ Are k'u ri käkaj keq'inomarik, ketaqchi'x na pa ri mak. Keqaj pa ru chapäb'al ri Itzel. Käkichaplej ki rayixik jastaq ri man k'o tä ki patän, ri xa keuya pa k'äx, käretzelaj u wäch ri ki k'aslemal, kusach k'u ki wäch. ¹⁰ Are k'u ri winaq ri ke' kanima' ruk' ri puaq käk'iy na ronojel u wäch etzelal pa ri ki k'aslemal. E k'o k'u jujun ri xkirayij u wäch ri puaq, xa je ri' xkiya kan ri ki kojonik, xkiya k'u kib' pa k'äxk'ol.

Chakojo a chuq'ab' pa ri kojonik

¹¹ Ri at k'ut, Timoteo, at rech ri Dios. Chatasa awib' chkij we itzel taq no'j ri'. Are chataqej jun k'aslemal ri

jikom. Chapatänij ri Dios, chatkojon che, cheawaj konojel ri winaq, chk'ol a paciencia, maya k'olib'al che ri k'a'nal. ¹² Chakojo a chuq'ab' pa ri ch'oj chrij ri Itzel rech q'alaj chi a taqem ri kojoniq. Chak'utu' chi a riqom chik jun a k'aslemal ri man k'o tä u k'isik. Are k'u wa' ri xatsik'ix wi rumal ri Dios. Utz k'u xab'an chuq'alajisaxik ri qas tzij ri at kojoniq che chkiwäch k'ia winaq ri xkita ra tzij. ¹³ Kämik k'ut, chuwäch ri Dios ri k'iyisaninaq konojel ri jastaq, xuquje' chuwäch ri Qajaw Jesucristo ri utz xub'an chuq'alajisaxik ri qas tzij chuwäch ri Poncio Pilato, kinya we pixb'enik ri' chawe. ¹⁴ Chanimaj b'a' ri katintaq wi, k'o jub'iq' mak'ex che, rech man kuyuj tä rib' ruk' ri man utz taj, xuquje' rech man k'o tä jas käriqtaq chawij ri katyaj wi. Je wa' kataqej u b'anik k'ä käpe na ri Qajaw Jesucristo. ¹⁵ Ru petb'al ri Jesús käb'antaj na rumal ri Dios aretaq kopan ri qas u q'ijol. Ri qa Dios, ri ya'tal che chi känimarisax u q'ij, xaq xuwi ri Are' k'o u chuq'ab' che taqanik pa ki wi' konojel. Are Q'atal Tzij pa ki wi' ri q'atal taq tzij, xuquje' are Kajaw konojel ri ketaqan pa ki wi' ri winaq. ¹⁶ Xaq xuwi ri Are' ri qa Dios man käkäm taj, jeqel k'ut pa saqil jawije' ri man kuya' taj kopan wi jun winaq. Man k'o tä jun winaq ri ilowinaq u wäch, man käkowinik tä k'u käril u wäch. Chnimarisax b'a' u q'ij, amaq'el k'ut chtaqan ri Are' puwi' ronojel pa taq ri q'ij ri junab' ri kepetik. Amén.

¹⁷ Ri winaq ri e q'inomab' pa taq we q'ij ri, chab'ij chke chi mäka'n nimal, xuquje' mäku'b'i ki k'ux chrij ri q'inomal ri xa käsach na u wäch. Xane are käku'b'i ki k'ux chrij ri k'aslik Dios, ri käyo'w ronojel ri jastaq ri kajwataj chqe rech kujkikot na kuk'. Man xa tä jub'iq' kuya', xane k'ia. ¹⁸ Chab'ij chke ri q'inomab' chi käka'n ronojel u wäch utzil. Chab'ij chke chi jas ru k'iyal ri jastaq ke, are ta k'u je' u k'iyal ri toq'ob' ri käka'no. Chesipanoq, chekijacha

jutaq b'iq' ri jastaq ke chkiwäch ri k'o rajwaxik chke. ¹⁹ Je ri' tajin käkimulij jun ki q'inomal pa ri kaj ri man käsach tä u wäch, rech käkiriq ke ri qas k'aslemal ri man k'o tä u k'isik che taq ri q'ij ri kepe na. We q'inomal ri' are je' jas jun ja ri ko jeqelik.

Käyi' ri k'isb'al taq pixb'enik che ri Timoteo

²⁰ Ri at, Timoteo, chak'olo', chachajij ri oqxanim pa ra q'ab' at rumal ri Dios. Matatab'ej taq ri puk, ri tzijob'elil ri man k'o tä käch'ak che, man kanim tä k'u awib' pa taq ch'oj chrij tijonik ri káb'ix che chi are qas etamanik, man qas tzij tä k'ut. ²¹ E k'o k'u jujun ri xe' kanima' ruk' we etamanik ri', ki yo'm k'u kan ri qas kojonik.

Are ta b'a' ri Dios kätöq'ob'isan a wäch at, Timoteo. Amén.

Ru Loq' Pixab' Ri Dios

New Testament in K'iche' Cantel; quc (GT:quc:K'iche'), new spelling
copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: K'iche'

Dialect: Cantel

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in K'iche'

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

